

SÈRIE 1

Llenguatge Televisiu

Exercici 1 (3 punts)

1.1. El procés en televisió equivalent al muntatge s'anomena "edició". (1 punt)

1.2. Les principals transicions utilitzades en el procés d'edició televisiva són:

*Tall: la més habitual, es tracta d'unir sense cap efecte dos imatges.

*Encadenat: superposició de dues imatges diferents, una imatge es difumina al mateix temps que la següent es va definint.

*Fosa: desaparició total de la imatge fins un valor cromàtic uniforme, habitualment el negre.

*Cortineta: desplaçament horitzontal o vertical de la següent imatge que fa desaparèixer l'anterior.

*Escombrat: vertiginosa panoràmica que desenfoca el primer grup d'imatges i dona pas a un altre.

*Iris: simulació de desaparició de la imatge anterior pel tancament del diafragma de la càmera.

Els processos d'edició digital permeten tantes transicions possibles com la imaginació de l'editor pugui abarcar. (1 punt)

1.3. TDT són les sigles que es corresponen amb Televisió Digital Terrestre, i descriuen el nou sistema d'emissió de continguts televisius mitjançant el qual tots els canals emetran el seu senyal amb tecnologia digital, la qual cosa els permetrà, a més d'un augment de la nitidesa de recepció, la inclusió de informació addicional i serveis interactius. (1 punt)

Exercici 2 (7 punts)

OPCIÓ A

2.1. La imatge que ofereix la solució tècnica correcta per l'enregistrament del diàleg és la Imatge 3.

L'error es comet a la Imatge 2, es tracta d'un **salt d'eix**, en anglès *crossing the line*, un error que consisteix en la inversió sobtada i injustificada de l'angle de visionat que té l'espectador de la pel·lícula. Aquí es produeix en la imatge 2 donat que, a l'estar les càmeres a una banda i altra de l'eix, l'espectador rep un referent espacial equívoc, ja que els dos personatges miraran sempre cap a l'esquerra donant la impressió que no parlen entre sí sinó que es dirigeixen a una tercera persona. (3 punts)

2.2. Es tracta de dibuixar una sèrie de fotogrames que resumeixi l'acció del llançament d'un penalty. No s'ha de valorar tant la qualitat dels dibuixos com la demostració que l'alumne ha entès i sap aplicar els tipus de plans que donen continuïtat a l'acció. A sota de cada dibuix l'alumne ha d'identificar correctament de quin tipus de pla es tracta, bé amb el nom complet o amb les abreviatures habituals: GPG zenital, PG, PM, PA contra-picat, PP, PD. (4 punts)

OPCIÓ B

2.1. Els diferents moviments de càmera que recull Gerald Millerson en el seu clàssic manual són:

- *Panoràmica horitzontal de seguiment
- *Panoràmica horitzontal de reconeixement
- *Panoràmica horitzontal interrompuda
- *Panoràmica horitzontal en escombrat
- *Panoràmica vertical (amunt o avall)
- *Travelling *avante*
- *Travelling *retro*
- *Travelling transversal (cranc)

*Moviment del braç d'una grua (dolly) estàtica

*Moviment del braç d'una grua (dolly) mòbil

A aquesta enumeració de Millerson podem afegir els moviments amb *steady cam*, bases robotitzades i la grua de cap calent guiada amb *joystick*.

Els diferents exemples poden ser ben diversos: la sensació de nàusea que es pot resoldre amb una panoràmica horitzontal en escombrat a gran velocitat; sensació de pèrdua de coneixement amb una grua de braç mòbil caient a terra; emoció, expectació, augment de l'interès que s'aconsegueixen amb una panoràmica vertical cap amunt, en canvi la panoràmica vertical cap avall proporciona decepció, tristesa o examen crític; etc. (4 punts)

2.2. Teleobjectiu: és un objectiu d'angle estret que permet seleccionar petites parts d'una imatge des de una posició distant en molts casos, sobre tot en exteriors quan l'objecte és molt lluny és l'única forma d'aconseguir imatges nítides, per exemple, una regata des de la costa, un avió des de terra, o plans curts dels jugadors de futbol des de la banda.

Gran angular: és un objectiu de focus curt que proporciona una imatge amplificada de l'escena fins i tot amb la càmera molt a prop. El seu ús es òptim quan s'enregistren imatges en un espai molt reduït o ple de gent, en el qual l'operador no pot allunyar-se prou per obtenir imatges nítides amb una lent normal.

Zoom: és una lent de distància focal variable que es pot ajustar a voluntat per aconseguir el tamany d'imatge desitjat sense interrompre la gravació i sense necessitat de moure la càmera. El seu gran avantatge es que es pot seleccionar ràpidament qualsevol angle de lent que es desitgi, de manera manual o automàtica, sense perdre la imatge. Un exemple de l'ús d'aquesta lent seria l'enregistrament d'una actuació musical fent diversos plans de la mateixa sense parar la gravació i amb continuïtat narrativa. (3 punts)

SÈRIE 3**Fotografia analògica****Exercici 1** (3 punts)

1.1. Necessita més llum el de 100 ISO.

El de 100 ISO necessita el doble de llum que el de 200 ISO, ja que és menys sensible a la llum.

1.2. Els tres factors són: obertura de diafragma, distància d'enfocament i longitud focal.

Obertura de diafragma: quan **menor** sigui l'obertura de diafragma **major** serà la profunditat de camp.

Distància d'enfocament: quan **major** sigui la distància d'enfocament **major** serà la profunditat de camp.

Longitud focal: quan **menor** sigui la longitud focal **major** serà la profunditat de camp.

1.3. La sensibilitat es correspon amb el temps necessari d'exposició d'una pel·lícula a la llum per obtenir una imatge òptima. La escala utilitzada actualment s'anomena escala ISO, i consisteix en una combinació de les mesures ASA americanes i les DIN alemanyes.

Exercici 2 (7 punts)

OPCIÓ A

2.1. (2 punts)

Es tracta del surrealisme, moviment artístic que neix amb la publicació del *manifest del surrealisme* per part del escriptor francès André Breton l'any 1924.

D'entre totes les tècniques utilitzades per els fotografs surrealistes es poden citar les següents: Pintar negatius, duplicar i triplicar l'exposició, la solarització, fotografia sense càmera o rayografia, ajuntar dos negatius, brûlage o cremar el negatiu, combinacions tècniques com l'acoblament de diverses fotografies, el fotomuntatge, el fotocollage, "fotoplàstiques", "clicé verre" o gravats negatius de vidre reproduïts fotogràficament.

2.2. (5 punts)

Imatge A: Fotocollage, acoblament fotogràfic i, fins i tot, fotomuntatge.⁽¹⁾

Imatge B: Rayografia, rayograma (segons Man Ray), fotograma o simplement fotografia sense càmera.

Imatge C: Aquesta imatge és el resultat d'un fotomuntatge per sobreimpressió. Així, s'admetran respostes com ara fotomuntatge, muntatge fotogràfic, sobreimpressió, "sandwich de negatius" o termes combinats d'aquests últims.

L'explicació de la tècnica que es demana haurà de versar al voltant dels aspectes següents:

- El fotocollage, acoblament fotogràfic o fotomuntatge ⁽²⁾ fa referència al fet de retallar i/o juxtaposar fragments fotogràfics de diversa procedència (còpies pròpies, retalls de premsa i de revistes, etc.), adherint-los a un suport comú, habitualment sense respectar les unitats de textura, d'estil i d'espai convencionals. Si es pretén un collage "dissimulat" quedarà molt millor quan menys es noti el relleu de les vores de les parts pegades; així, acostuma a reproduir-se fotogràficament el conjunt per dissimular la tècnica emprada. En altres ocasions

s'experimenta amb combinacions tècniques diverses (retocs, pintura, afegits d'altres materials, etc.).

- Una rayografia (anomenada així per Man Ray) o fotograma és una imatge obtinguda sense la intervenció d'una càmera fotogràfica; simplement es realitza mitjançant la col·locació d'objectes sobre una superfície sensible (paper o pel·lícula) exposada a la llum, per posteriorment procedir a positivament-la. Normalment el capçal de l'ampliadora es col·loca en la part alta de la columna i a menor obertura per aconseguir llum dura. Es fa una tira de prova per determinar l'exposició, es revela i es fixa. En el resultat, els objectes opacs apareixen nítidament definits i els semitransparents queden registrats en tons de gris que depenen del grau d'opacitat.

- El fotomuntatge consisteix en l'exposició de dos o més negatius, sobre el mateix paper (sobreimpressió). Cada negatiu s'amplia per separat, controlant la densitat, volum i posició (muntatge pròpiament dit) o es realitza simultàniament, posant els dos negatius junts ("sandwich fotogràfic").

Una manera de procedir si s'opta per dos negatius separats, hauria de ser la següent: s'escullen dos negatius, la perspectiva dels quals, il·luminació i densitat coincideixin; es col·loca en l'ampliadora el primer negatiu, es posa en el taulell un cartró de la mateixa mida del paper i se senyala la part de negatiu que no apareixerà en la còpia; aquesta es retalla del cartó; s'exposa el primer negatiu tapant amb el primer cartró la part que es desitgi eliminar; es marca en el paper l'altra part de la imatge; s'introdueix i s'exposa el segon negatiu, utilitzant aquesta vegada el segon cartró per tapar la part de paper exposada anteriorment. Es pot realitzar una tira de proves per a cada negatiu i així decidir el temps d'exposició. Si s'opta per dos negatius d'una vegada ("sandwich"), és molt important que els dos estiguin en perfecte contacte, emulsió contra emulsió.

En ambdós casos es positiva com es fa habitualment.

(1) (2) A causa de la seva procedència manipulativa, a la necessitat de traduir el terme *collage* o per influència de la infografia, al fotocollage se l'ha anomenat també fotomuntatge, o simplement muntatge. Per la qual cosa, es consideraran aquestes paraules com a respostes igualment vàlides.

OPCIÓ B

2.1. (2 punts)

La relació que es demana pot versar al voltant dels aspectes següents:

- Identificació de l'obra: autor, títol, època, data, país, emplaçament...
- Nivell denotatiu (s'inclou tot allò que tothom pugui reconèixer o descriure de manera objectiva i similar).

Com és la imatge: fotografia, fotograma, collage fotogràfic... Mides, material de suport, procediment d'execució.

Recursos tècnics que es puguin deduir (en la presa i en la posterior manipulació).

Elements del llenguatge visual i plàstic: forma, mida, color, textura.

Valors estructurals. Organització de l'espai: enquadrament-planificació, indicadors de profunditat-perspectiva, posició d'elements, composició.

Il·luminació: direcció, intensitat, efecte...

És una imatge representativa?, quin és el tema?, pertany a algun gènere establert?, quin grau d'iconicitat (representació-abstracció) té?

A quin estil, moviment, escola, grup o tendència artística podria pertànyer.

- Nivell connotatiu (s'inclouen els significats de cadascun dels elements que formen la imatge per poder arribar a descobrir el significat del conjunt).

Quins valors expressius transmet en relació amb els elements del llenguatge, en relació amb els materials i tècniques, en relació amb l'estructura compositiva, en relació amb el significat temàtic...

Valors semàntics i expressius: en quin context es produeix la imatge, quina funcionalitat/s comunicativa/es compleix, quines sensacions, idees i/o significats simbòlics transmet, records i associacions que provoca, presència de símbols culturalment establerts, conclusions...

2.2. (5 punts)

Es valorarà la capacitat d'anàlisi visual de les imatges proporcionades, el desenvolupament dels aspectes relacionats en l'apartat anterior i la corresponent argumentació.

Es previsible que l'alumne/a no podrà desenvolupar – o ho farà d'una manera hipotètica o intuïtiva- els aspectes que no es puguin deduir d'un anàlisi purament visual o dels quals no se li proporciona informació (per exemple, el nivell connotatiu d'anàlisi). Cal pressuposar també que l'alumnat d'aquesta matèria pot no haver tingut una formació sistemàtica o completa sobre la Història de la Fotografia.

Es valorarà molt positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i parcialment, encara que les anàlisis no siguin del tot precises.

A tall de referència i context –exclusivament per al corrector-:

Imatge D, (el *surrealisme tècnic*, la fotografia manipulada): Dalí utilitza l'acoblament de fotografies per crear la sensació d'irracionalitat per acumulació. *El fenomen de l'èxtasi* és una reminiscència de l'escriptura automàtica provocada per Breton. Evoca el poder de la mirada i de l'oïda (representats pels primers plans de cares i pels detalls d'orelles) i la identitat individual en la multiplicitat anònima.

Imatge E, (el *surrealisme "trobat"*): Des de la seva aparició, la rapidesa i la manejabilitat de la càmera de 35 mm van permetre als fotògrafs capturar moments imprevistos, arbitraris i sense estructurar. Per fi podien retratar ciutadans ordinaris sense la formalitat de l'estudi. Els personatges anònims que veiem en aquesta fotografia de Kertész estan envoltats d'anuncis, en una combinació lògica i fantàstica alhora. La mirada del fotògraf és tendre i inhumana al mateix temps.